

Nr 334.

Av herrar **Lindberg** i Stockholm och **Cruse**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 210, angående den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 210/1942 ha marinens underofficersbeställningar föreslagits fördelade enligt samma, för personalen ogynnsamma grunder, som hittills varit gällande. Återverkningar av denna lönegradsgruppering ha tidigare gjort sig märkbara.

Marinens underofficerare, som vanligtvis ha inträtt i pensionsålder vid 55 år, ha sålunda kunnat nå den för personalgruppen ordinarie slutlönsgraden först ett fåtal år före avskedet ur tjänst. Vid en av örlogsstationerna ha nu tjänstgörande underofficerare i denna lönegrad — flaggunderofficerarna — till en fjärdedel nått graden först vid 50 års ålder eller senare. Flera fall ha förekommit, då vederbörande icke ens hunnit fullgöra den i pensionsreglementet föreskrivna tiden för erhållande av den på ordinarie slutlönegrad grundade pensionen.

I samband med behandlingen av allmänna utgångspunkter för löneavvägningen har 1936 års lönekommitté i sitt betänkande med förslag till militärt avlöningsreglemente (Statens off. utredn. 1936: 55) på sidan 54 bland annat anfört, att underofficerarna med hänsyn till den jämförelsevis korta tid före pensionsåldern de vinna befordran till den beställning, som för flertalet utgör sluttjänst, intaga en ogynnsammare ställning än vad såväl officerare som även civila befattningshavare med jämförlig utbildning göra. Uttalandet gäller försvarsväsendets underofficerare i gemen. Att märka är att arméns och flygvapnets underofficerare genom bättre proportioner mellan de båda vanliga underofficersgraderna kunna vinna ifrågavarande befordran 7 till 8 år före marinens underofficerare. Denna sistnämnda personalgrupp befinner sig således i ett betydligt ogynnsammare läge än vad lönekommittén uttalat beträffande underofficerare i allmänhet.

1941 års försvarsutredning har i sitt betänkande med förslag till plan för organisationsarbetet inom försvarsväsendet uppmärksammat denna fråga och bland annat uttalat, att flottans underofficerskår i befodringshänseende står i ett väsentligt sämre läge än arméns och flygvapnets underofficerare, varför det vore naturligt att söka skapa en ändring härav. Utredningen anser sig emellertid ha funnit, att främst tjänstgöringsförhållandena ombord vore hindrande för det önskvärda tillrättaläggandet av proportionerna mellan beställningshavare i ordinarie slutlönegrad (UO 2) och lägsta lönegraden (UO 1), varför utredningen icke förordat annan förbättring än en förskjutning i proportionen från 3: 7 $\frac{1}{2}$ till 3: 7. Vid armén är siffran 2: 3. Utred-

ningen anser sig dock kunna ifrågasätta, om icke löneställningen för flottans underofficerare i den lägsta lönegraden kunde förbättras, exempelvis genom att ytterligare en löneklass hänfördes till lönegraden.

1942 års försvarsutredning har emellertid icke ansett sig kunna tillstyrka införandet av ytterligare en löneklass i lönegraden UO 1, alldenstund åtgärden skulle medföra konsekvenser på andra områden i statsförvaltningen. I stället borde man, om så med hänsyn till befodringsförhållandenas ordnande visade sig oundgängligt nödvändigt, vidtaga förskjutning mellan antalet beställningar i lönegraderna UO 2 och UO 1.

Departementschefen har för sin del funnit skäl tala för en viss ökning av antalet beställningar i lönegraden UO 2 och en motsvarande minskning av beställningarna i lönegraden UO 1 allt i jämförelse med utredningens förslag. Departementschefen har emellertid anmält att han för det närvarande icke kunde framlägga förslag i sådan riktning, enär för vissa tjänster härigenom skulle komma att utnyttjas personal med för hög tjänste- och löneställning. I likhet med utredningen har departementschefen funnit vissa skäl tala för en kompensation för de äldre underofficerarna i lönegrad UO 1, men funnit det tveksamt under vilken form detta bör ske. Frågan synes enligt departementschefens förmenande böra upptagas i annan ordning.

Enär såväl försvarsutredningen, försvarsberedningen som även departementschefen funnit anledning föreligga att överväga en ändring av fördelningen till lönegrader för flottans underofficerare eller annorledes kompensera personalen för den dåliga befodringssturen, synes det föreligga skäl för att riksdagen nu avgör frågan i föreslagen riktning. Det torde därvid beaktas att ifrågavarande personalgrupp liksom flottans personal i övrigt fullgör sin tjänst under hårda och ofta ganska riskfyllda förhållanden. Rättvisligen böra då underofficerarnas befodringsförhållanden så tillrättaläggas, att de i lönehänseende ej ställas efter övriga grupper i jämförbar statstjänst.

Vad utredningen liksom även departementschefen anfört beträffande tjänsteuppgifternas karaktär, att endast ett jämförelsevis begränsat antal tjänster krävde befattningshavare i den högre lönegraden, kan detta ha ett visst, men ändock icke fullt berättigande. Det torde sålunda icke låta sig göra att direkt fastslå, vilka tjänster som äro att anse såsom kvalificerande för den högre lönegraden, och vilka uteslutande böra bestridas av annan beställningshavare. Likartade bedömningsfrågor ha i andra sammanhang upprepade gånger föranlett förslag om alternativa beställningar i t. ex. lönegraderna Oa 3—4, Oa 4—5 etc. I dessa sistnämnda fall ha sålunda även andra faktorer än tjänsteuppgifternas karaktär tillåtits inverka på fördelningen i lönegrader. Det förhållandet, att flottans båda underofficerskårer äro fördelade på yrkesavdelningar, men varje kår för sig utgör en befodringsenhet, där äldste beställningshavaren i den lägre lönegraden oavsett yrkesgren under förutsättning av tillräckliga kvalifikationer vinner befodringsenheten till beställning i den högre lönegraden, medför att de mera kvalificerade underofficerstjänsterna till följd av oregelbundenheter i befodringssturen yrkesgrenarna emellan ofta nog upprätthållas av beställningshavare i den lägre lönegraden, likaväl som

att även motsatt förhållande inträder. Den verkställda begränsningen av antalet beställningar i den högre lönegraden förhindrar sålunda icke ett inträdande av de förhållanden som utredningen velat förebygga.

Vad här anförts rörande flottans underofficerskårer har i viss utsträckning även tillämpning på kustartilleriets underofficerskår, ehuru förhållandena för denna senare kår dock icke äro så framträdande som för flottans vidkommande.

I anledning av vad ovan anförts och då frågan synes böra bli föremål för ett avgörande i samband med riksdagens behandling av försvarspropositionen få vi hemställa,

att riksdagen ville verkställa fördelning av underofficersbeställningarna till lönegraderna UO 2 och UO 1 enligt de grunder som föreslagits gälla för arméns och flygvapnets underofficerskårer.

Stockholm den 29 april 1942.

Carl Lindberg
i Stockholm.

Sigvard Cruse.
